పరిణామం

శ్రీ బదరీనాథ్

గోపాలానికి సర్వీసు కమీషన్ ధర్మాన ఉద్యోగానికి ఎప్పాయింటుమెంటు ఆర్డరు వచ్చింది. దాంతో కామమ్మ ఇహ అందలం అందుకుంది. రాముడికి కొత్త బట్టలు కుట్టించింది. సాక్షాత్తూ కొడుక్కి కలక్టరుగిరియే దొరికినంతగా సంతోషించింది.

కామమ్మకి స్వయానా చెల్లెలికొడుకు రాముడంటేను. వాడిక్కడే వుండి మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకి చదువుతున్నాడు. అసలు గోపాలమూ, రాముడూ చిన్నప్పట్నించీ ఒకచోట పెరిగి, ఒక కంచంలోనే తిని, ఒక మంచంమీదే పడుకున్న వాళ్ళవడంచేత పెద్దయినా వాళ్లు విడిపోలేకుండా వున్నారు. నిజానికి రాముడికీ ఎవరూ లేరు. తల్లి ఏనిమిదోయేటనే చచ్చిపోయింది. తండ్రి నరసయ్యపంతులున్నది కాస్తా తెగనమ్మి, చీట్లాడి, తాగి, అక్కరైన చెత్తమనుషులికి పెట్టి ఆస్తి అంతా హతమార్చేశాడు. నరసయ్య దగ్గరుంటే బాగుపడే యోగ్యత లేదనిన్నీ, యేదో చెల్లెలి కొడుకుగదా అనే అభిమానం కొద్దిన్నీ కామమ్మ రాముణ్ణి తీసుకొచ్చి తనింట్లోనే వుంచుకుంది. తన కొడుక్కి ఎలా చేసే వాడికీ అలాగే చేసింది. రాముణ్ణి చేరదీసినందుకు కామమ్మని బంధుకోటంతా అభినందించింది. కామమ్మ కదో గర్వకారణం.

రాముణ్ణి తీసుకొస్తానంటే రాఘవయ్యలే పెళ్లాంమాట కాదనలేకపోయాడు. న్యాయానికి రాముడి బాధ వాళ్లకి యేమీ లేదు. ఆ ముక్కే అప్పుడప్పుడు కామమ్మ గూడా అంటూండేది. పైగా ఆ దంపతులిద్దరికీ నచ్చింది. వాణ్ణి తమ కొడుక్కి మల్లేనే చూసుకుంటూ వచ్చారు. గోపాలం కంటె రాముడు మూడేళ్లు చిన్న. వాళ్లిద్దరూ స్నేహితుల్లా వుంటారుగాని పెత్తల్లి పింతల్లి బిడ్డల్లా వుండనే వుండరు. ఇద్దరికీ గూడా మహారాజు బిడ్డల్లా జరుగుతూంది.

రాఘవయ్య అయినా పెద్ద వున్నవాడేం కాదు. ఏ డెకరాల మాగాణీ, కాకినాడలో ఓ సొంతిల్లూ వుంది. కామమ్మ మంచి గడుసరి గాబట్టి యేదో కాస్త గుట్టుగా, నలుగురి నోళ్లలోనూ పడకుండా సంసారాన్ని లాక్కొస్తోంది. అయినా రాఘవయ్య దీర్ఘరోగం మూడు పంచుల్ని మింగింది. మింగుతూకూడా దినదిన ప్రవర్ధమానమౌతూంది. అయి, అయి ఒక్కనాడు అగ్నిపర్వతంలా పెటిల్లుమని పోయి రాఘవయ్యకి పరలోకప్రాప్తి కలిగింపజేసింది. నలుగురు బంధువులూ వచ్చారు. అప్పుడే శేషయ్యా, లక్ష్మమ్మకూడా దిగారు. అసలు వాళ్లు వచ్చింది వేరేపనైనా కామమ్మ కష్టం కాసుకునేందుకు వచ్చినవాళ్లలా నటించారు. ఓసారి తమ పాతబంధుత్వాన్ని జ్ఞాపకంచేసి అయిన సంబంధం చేసుకోవాలని శేషయ్య అసలు వుద్దేశ్యం.

ఇన్నాళ్లుగా శేషయ్య రాకపోవటానికి కూడా కారణం వుంది. నరసయ్య పెళ్లిలో మాటా మాటా వచ్చి రాఘవయ్యా, శేషయ్యా, జుట్టూ జుట్టూ పట్టుకొన్నారు. అందరూ వచ్చి ఆపుతేనేగాని యిద్దరికిద్దరూ ఆగలేదు. ఆనాడు నువ్వు ఛస్తేనేగాని రానని తనన్న మాట అక్షరాలా నిలబెట్టుకున్నాడు శేషయ్య. ఆనాటికీనాడు తను మళ్ళీ రాఘవయ్య గుమ్మం యెక్కాడు. అప్పుడు కామమ్మ యేమీ అనలేకపోయింది. అటు - శేషయ్య తనకి తక్కువ బంధువు కాదు. ఇటు రాఘవయ్య మొగుడైపోయిరి. ఎవరితో యేం చెప్పినా కస్సుమంటూ రాయేను.

అయినప్పటికీ తను రాఘవయ్యతో చెప్పి చూసింది. 'అదుగో! మీ వాళ్లు గదా అని వెనకేసుకొస్తున్నావు' అన్నాడు అతను. శేషయ్యతో గూడా చెప్పింది "చేతనయితే ఆ మాట మీ ఆయన్తోటే చెప్పు" అన్నాడు. తప్పని సరిగా తను నోరు మూసుకోవాల్సొచ్చింది. ఈనాడు శేషయ్య తనింటికొచ్చేటప్పటికి తన గుండెల్లో అప అపమన్నా కామమ్మకి కొండంత ఆసరా కలిగినట్లయింది. "పాత ద్వేషాలన్నీ మరిచిపోయి మళ్ళీ వచ్చావు. సంతోషం, రా నాయనా," అని కామమ్మ అన్నమాటకి శేషయ్య కదిలిపోయాడు. "ఇంక మాకు మీరు, మీకు మేమూ కాక ఇం కెవరి కెవ రవుతాం?" అనేటప్పటికి కప్పుడే అనుకున్నాడు శేషయ్య-గోపాలం

తన అల్లుడేనని అయితే అది సమయం కాదని అప్పుడామాట తలపెట్టలేదు

2

"అదేమిట్రా నా తండ్రీ! ఉత్తరం ముక్కైనా లేకుండా యీ రాక ఏమిట్రోయ్! మా కోడల్నికూడా తీసుకొచ్చావే!" అంటూ సంభ్రమానందాలతో కామమ్మ శేషయ్యకీ, లక్ష్మమ్మకీ తన కాబోయే కోడలికీ కూడా స్వాగతాన్నిచ్చింది. ఆగిన జట్కాలోంచి లోపలికి సామాన్లు తెస్తూ, 'అనుకోకుండా అకస్మాత్తుగా బయల్దేరాము. లేకుంటే కార్డుముక్క రాసిపారేయటానికేం భాగ్యం?" అన్నాడు శేషయ్య. ఇద్దరూ పెరట్లోకెళ్ళి కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కున్నారు. సీతమాత్రం లోపలి కెళ్ళకుండా యెందుకో వసారాలోనే నుంచుంది. లోపలి కెళ్ళిన కామమ్మ వసారాలోకొచ్చి సీతను చూసి మూతి తిప్పుకుంటూ 'అయ్యో నా తల్లీ! ఇప్పుడే యింత సిగ్గయితే రేపొద్దున్న మొగుడితో యేం కాపరం వెలిగిస్తావే!" అంది సీత బుగ్గలు నొక్కి. పెరట్లో వున్న లక్ష్మమ్మకి వినపడేలాగు ఒక్క కేక వేసింది "నీ కూతురు వసారాలో భీష్మించుకు నుంచుంది. ఇలా వచ్చి తీసుకెళ్ళి కాళ్ళు కడిగించమ్మా" సీత మరీ సిగ్గుతో తలొంచుకుంది. ఈ లోపల లక్ష్మమ్మ ముఖం తుడుచుకుంటూ "అదేమిటే, సీతా! బాగుందమ్మా, ఇదేమన్నా నీకు పరాయిల్లా యేమన్నానా? మీ కంటే చుట్టాలిళ్ళకి వెళ్ళటం, వుండటం నామోషీ గాని—మాదేమన్నా సామాన్యబ్బంధుత్వాలనుకున్నావా? ఈ రోజుల్లో చుట్టాలని చూడ్డం, బంధుత్వాలు దగ్గరసా చేసుకోవటం మీ కేదో యిదిగాని మేమంతా ఎంత ఒద్దికగా వుంటే వాళ్ళం? అయ్యో వెర్రి నాగమ్మా, నడు నడు అన్నది. దాంతో కాస్త లేచింది సీతమ్మ. ఇంతలో రాముడు వచ్చాడు. వసారాలో వున్న పెట్టే, బేడా చూసి ఎవరో వచ్చార్రో అనుకొంటూ లోపలి కెళ్ళి— తీరుబడిగా కూర్చుని ప్రయాణంలో వాళ్ళెంత కష్టపడిందీ— బుకింగ్ క్లోజ్ అంటే తను స్టేషన్ మాస్టర్‌తో దెబ్బలాడి యేవిధంగా టిక్కట్లు తెచ్చిందీ- థర్డుక్లాసులో చోటు లేకపోతే అతిధైర్యంగా సెకండు క్లాసులో యేవిధంగా యెక్కిందీ ఆయాసంతో చెప్తున్న శేషయ్యమామని చూశాడు.

"శేషయ్యమామ వచ్చేశే అదుగో లక్ష్మమ్మత్తగూడా వచ్చింది, ఇంకేం?" అన్నాడు రాముడు సంతోషంతో.

"ఇప్పుడే వచ్చాడురా మీ మవిన్ని

బాబా తీసుకొచ్చాడు" అని బోధించింది కామమ్మ "ఏదీ నా వదిన?" అంటూ నాలుగు వైపులా గిర్రున తిరుగుతూ ఆత్రతగా చూశాడు రాముడు. 'అదుగో' అని వంటింటి గుమ్మంమీద ఈ మాటలు విని తల వంచుకుని కూర్చున్న సీతని చూపించాడు శేషయ్య. రాముడు నవ్వుతూ ఎందుకో వసారాలోకి పారిపోయాడు.

"మధ్యని నీకెందుకురా సిగ్గు?" అన్నాడు శేషయ్య నవ్వుతూ మరో

(23-వ పేజీ చూడుడు)

పరిణామం

(9-వ పేజీ తరువాయి)

రెండో నిమిషాల్లో రాముడి పాటా, బూట్ల చప్పుడున్నూ వినిపించేయ్." మా వదిన సుకుమారీ వదినా—మంగళకర వదినా—'

"ఏడిశావ్. ఊరుకోరా. వాళ్లు వింటే బాగుండదు," అని రహస్యంగా అన్న గోపాలం మాటలూ వాళ్ళకి వినిపించినయ్. ఈ లోపల సంతోషం పైకి కనబడకుండా, సిగ్గు వెలుపలికి రానీయకుండా శేషయ్యపక్కని కూర్చుంటూ "ఎప్పుడు వచ్చావ్ మావయ్యా" అన్నాడు గోపాలం.

"ఇప్పుడే వచ్చానోయ్. అంతా అరగంటవలేదు."

"అంతా కులాసాగా వున్నారా?"

"ఆహాఁ అయితే - అఫీసు వక్కలా వుంది? సంగతి సందర్భా లేవన్నా చెప్పు మరీ."

"అఫీసుమాటే అడిగావు. వాళ్ళకేమన్నా పనా, పాడా? ఇరవైనాలుగు గంటలూ మా చేత పని చేయించుకోటమే వాళ్ల పని;" అన్నాడు. లోపల్నించి వచ్చిన కామమ్మ గోపాలాన్ని చూసి సంతోషాన్ని ఆపుకోలేక, శేషయ్యతో అనేసింది. "ఇదుగో, నాయనా, మీ అల్లుడే వచ్చాడు. నువ్వూ అతనూ చూసుకోండి" అని చెప్తూవద్దూ. వేళ్ళు విరుచుకుంటూ గోపాలం బుర్ర వంచుకుని కూర్చున్నాడు. ఎల్లాగయినా పెళ్ళంటే కాస్త సిగ్గేగా.

"ఏదర్రా, మా కోడ లేదీ, అంటూ కామమ్మ శూన్యమైన వంటింటి గడపవేపు చూశింది."

"అయ్యో దీని సిగ్గు యిదైపోనూ," అని లక్ష్మమ్మ లేచి సీతని వెదుకుతూ, ఎక్కడా కనిపించక చివరికి జాజిపందిరి కున్న ఆకులన్నీ తుంపుతూ కూర్చున్న సీతని చూసింది.

"అదేమిటే మరీని! అతను కూడా వచ్చాడు. వెళ్ళి చూసుకో!" అంది. సీత రహస్యంగా "అబ్బ! వుండవే, నువ్వు మరీని సిగ్గైనా లేకుండాను" అంది బుంగమూతి పెడుతూ.

"ఇది మరీ బాగుందమ్మా, మధ్యన్నా కెందుకూ సిగ్గు. కందకి లేని దురద బచ్చలికా? రా-రా," అన్నదే కాని ఎంతైనా సీతని అక్కణ్ణించి కదిల్పించ లేకపోయింది.

'పోనీలేవే. దానంత టదే చూసుకుంటుంది వాళ్ల బావని, నువురా. "బుజాలెగరేసి గెడ్డం వెడల్పు చేస్తూ, శేషయ్య అన్నాడు. లక్ష్మమ్మ వచ్చి కూర్చుంది. "బట్టలు మార్చుకొస్తా, మావయ్యా," అని నవ్వు నాపుకుంటూ లోపలికి వచ్చేశాడు గోపాలం.

ప్రతిమనిషికీ తానువైవాహికజీవితంలో ప్రవేశిస్తున్నప్పుడు ఆరాటం, ఆత్రుతా, ఏమేమో భావాలు కలుగుతై. ఆ మధురానుభూతి యెన్నడా అని అంచనాలమీద నిచ్చెన్లు వేస్తూ, భవిష్యత్తులో కలలుకంటూ భవితవ్యానికి వలలు వేస్తూ వుంటాడు. గోపాలంగూడా మానవమాత్రుడే గాబట్టి ఆ పని చేయకుండా మరి వుండలేకపోయాడు.

"ఒరే రాముడూ, ఎల్లా గుంటుందిరా పిల్ల?" ఎంతో ఆత్రంగా రహస్యంగా అడిగాడు గోపాలం.

"చాలా బాగుంటుందిరా. సరిగ్గా నీకు సరిపోతుందిలే. అయితే నీకంటే బాగా తెలుపు."

"ఏడిశావ్, అయితే నేను నలుపంటావేమిటి?"

"లేకపోతే బంగారంపసిమిలా వున్నాననుకున్నావా?"

గోపాలానికి కోపం గుండెలదాకావచ్చి ఆగిపోయి అక్కణ్ణించి అది ఉక్రోషంగా మారింది. ఆ ఉక్రోషం అతని చేత అనిపించిన మాట యేమిటంటే, 'ఏం తెలుపు కాక? నాకంటే తెల్లగా వుంటే నాకా పిల్ల అసలు వద్దనే వద్దు,' అని.

"అదేమిట్రోయ్? అందరూ తెల్లపిల్లనే పెళ్ళాడ్డానికి సంబరపడుతూవుంటే నీకు నల్లపిల్లయితేనే కావాలట్రా?"

"అసలు నాకు నల్లపిల్లలంటేనే యిష్టం. చెప్పేస్తాను శేషయ్యతో. మీ పిల్ల నల్లగా వుంటేనే నాకు కావాలని," అన్నాడు మెల్లిగా.

"అయితే నేనే చెప్పేసివస్తాను", అంటూ నడవాకేసి నడిచాడు రాముడు.

"ఒరేయ్ కొంపతీశావ్. ఇల్లా రారా, బాబూ" మూతిమీద నాలుగు వేళ్లూ పెట్టి రహస్యంగా మరీ అన్నాడు గోపాలం.

"ఏం మరి? ఇష్టంలేని పిల్లని పెళ్ళిచేసుకొని బ్రతికున్నాళ్లూ కష్టపడేదానికంటే యిష్టంలేదని కచ్చితంగా చెప్పేస్తైనే మంచిదిగా" అన్నాడు కొంటెగా రాముడు.

"ఏడిశావ్. యిట్రా," సంతోషం నవ్వు, సిగ్గు మిళితమై యీ మాట గోపాలం నోటినుంచి వెలువడింది.

"ఒరేయ్! అమ్మ నోమాటు యిలా పిలు"

ఈ మాట కామమ్మకి వినిపించి, తనే వచ్చింది. "ఏంరా నాయనా?"

"అది కాదమ్మా" అన్నాడే కాని, అసలెందుకు పిల్చాడో మర్చిపోయాడు గోపాలం. ఓ మూలనుంచి సంతోషం, మరోమూలనుంచి సిగ్గూ, పొడుచుకు పొడుచుకు వస్తున్నై. ఈ రెంటినీ పెదిమల వెనకనే అదిమిపట్టి యేదో మాట్లాడబోతాడు. పెదిమలు మెదిపితే ఈ రెండూ వూడిపడతయ్యని గోపాలానికి భయం.

"నాదగ్గఱ సిగ్గందుకూ? ఉన్నమాటేదో అడుగూ" అని కొడుకు భావాన్ని ముందే అవగాహన చేసుకుని అభయహస్తం యిచ్చినమీదట గోపాలం ధైర్యం తెచ్చుకున్నాడు. తెచ్చుకున్న వాడు ఆపళాన వుండచ్చా, "ఏమన్నా చదువుకుందిట్నా? సంగీతం యేమన్నా వచ్చా? అసలు ముందు నీకు నచ్చిందా? హిందీ నేర్పిస్తే బాగుంటుంది కదూ?" అని వడవడా అడిగేసి భావికి నిచ్చెనలు కూడా వేశేసేడు.

"నాకు నచ్చడం జోలి నీ కెందుకూ? ముందు నీకు నచ్చిందా, లేదా?" అంది కామమ్మ.

సర్లే. ఆ మాట రాము ణ్ణడుగు. నే నడిగిందానికి సమాధానం చెప్పు," అన్నాడు ఓ మాదిరి అధికారంతో కామమ్మ కాబోయే కోడలి "క్వాలిఫికేషన్సు" ఏకరు పెట్టింది.

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్పబడినది. మేహము, విశ్వాక విపృత్తువ శుక్లనష్టమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము— తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.

వి. సి. ఏ. శ్రీ కంపెని.

కెరిడేపి—నెల్లూరు జిల్లా.

రు. 100 బహుమానం

(గవర్నమెంటు రిజిష్టరు)

తెల్ల వెంట్రుకలను అంత మొందించండి. రంగులు వాడకండి. మా ఆయుర్వేద సువాసన "సెంట్రల్ మోహిని ఆయిల్" 60 ఏళ్లదాకా నల్లగా ఉంచును. ఇది మీ దృష్టిని వృద్ధిపరచి తల నొప్పిని కుదుర్చుతుంది. కొన్ని వెంట్రుకలు తెల్లబడితే రూ. 2-8-0 తో ఒక సీసా (మూడు ఒకసారి 6-8-0) కొనండి. హెచ్చుగ తెల్లబడితే 3-8-0 (మూడు ఒకసారి 9-0-0.) తలంతా తెల్లబడి రు. 5-0-0 (మూడు ఒకసారి రు. 12) కొనండి. ఇది అబద్ధమని ఋజువుచేసిన వారికి రు. 100 బహుమానం. పూర్తి విశ్వాసానికి అణున్నర స్టాంపు పంపి గ్యారంటీ తీసుకొనండి.

Bharat Kalyan Aushadhalaya.
Post Bag No 6725, Calcutta. (A-P)

"చక్కగా హార్మోణీ వాయిస్తుందిట. తరుదు ఫారందాకా చదువుకొందిట. హిందీలో ప్రాథమికపరీక్ష ప్యాసయిందట. ఇంకా ఏం కావాలి?"

"బస్, యింతేనా?" అన్నాడు చప్పగా పెదిమలు విరుస్తూ, మెచ్చుకుంటే తన ప్రతిష్ఠకి భంగం అనే వుద్దేశ్యంతో. నిజానికి - తనకీ తెలుసు - అంతకంటే అవసరం లేదని, అదే కోకొల్లలనీనీ. అయితే పైకి మాత్రం అలా అనలేదు. ఇక తను మాట్లాడకుండా, 'రాముడూ,' అని పిల్చి అవతలికి వెళ్ళిపోయేడు. కామమ్మగూడా సంతోషంతో బరువెక్కిన గుండె నదుము కొంటూ శేషయ్యా, లక్ష్మమ్మా వున్న నడవావైపు వెళ్లింది.

* * * *

చూస్తుండగా కేలండర్‌లో తొంబై కాగితాలు చిరిగినై. సీత కాపరానికొచ్చింది. వస్తూనే ఆ యింట్లో యజమానురాలి స్థానం ఆక్రమించుకొంది. మొదట్లో గోపాలాన్ని చూసి చాలా బుద్ధిమంతు డనుకొంది. కాని యింత అల్లరివాడనుకోలేదు. అసలు అల్లరివాడు కాదేమో నని బెంగపెట్టుకుంది గూడాను. రాను రాను సీతగూడా మహా చెడ్డ అల్లరి పిల్లలా మారిపోయింది. ఇంట్లో కూర్చుని సీతా, తనూ, రాముడూ కలసి అల్లరి చేయటమే యిప్పటి గోపాలం పరమావధి. బుంగమూతి పెట్టి అలకపట్టే సీతని తన రెండుచేతులే "నెన్నడుముపై, కటిపై, గళంబుపై, జడపై" ఆనించి అలక తీర్చటమే అతని నిర్విరామమైన ఆఫీసువర్కు, సిగ్గుచేత మొహంమీద చెప్పలేని మాటలు కాగితంమీద వ్రాసి తన కిస్తే - ఒకటికి నాలుగుసార్లు చదువుకొని వాటికి సమాధానాలు వ్రాయటమే అతని ఆఫీసు ఫయిల్సు గోపాలాన్ని వదిలి సీతా - సీతని వదిలి గోపాలమూ వుండలేని పరిస్థితు లేర్పడ్డా యిప్పుడు. వీళ్లిద్దరికీ జత రాముడు. ముగ్గురూ కలిస్తే యిహ మతి చెప్పనక్కర్లేదు.

3

"కాలపరిణామంతోపాటు మానవదేహాల్లోనూ, హృదయాల్లోనూ కూడా పరిణామాలు వస్తయ్. హృదయమే మూలంగా వున్న ప్రేమకి దేహంగాని, భౌతికస్వరూపాలు గాని. భౌతికపరిణామాలుగాని అనవసరం. దైహికావసరాలు తీరే పరిసరాలదాకా కామానికికూడా ప్రేమకి చెప్పే నిర్వచనమే చేస్తారు. ఆతర్వాత అది కామం అనీ, నీచపు ప్రవృత్తి అనీ కబుర్లు చెప్తారు. అదే మానవనైజం"

గడచిన మూడు సంవత్సరాల్లోనూ సీత 'తల్లి' అయింది. అందరూ కలసి పాపాయిని 'బుజ్జి' అని ముద్దుపేరుతో పిలుస్తున్నారు. రాముడుకూడా యిప్పుడు ప్రేమకి నిర్వచనాలు చెప్పేంతటివా డయ్యాడు.

గోపాలం ఒక రోజున 'ఖంగు' మని దగ్గాడు. ఆ దగ్గు యెందుకో కామమ్మలో కంపాన్ని రేకెత్తించింది. గోపాలం ఆ రోజు కేమీ లెఖ్ఖచెయ్యలేదు. మర్నాడు మరీ గట్టిగా దగ్గేడు. ఆ దగ్గు తర్వాత వేసిన కళ్ళెలో రక్తపు జీరలు కనిపించినయ్. ఆ తర్వాత తన పరిస్థితి అర్థంచేసుకోగలిగాడు. తను కాని కామమ్మతో చెప్పలేదు. చెప్పకపోయినప్పటికీ గోపాలం ముఖ కవళికల్ని బట్టి గ్రహించుకుంది మాతృహృదయం. ఒక రోజున గోపాలం ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. అతని కంటివెంబడి అశ్రుబిందువులు యేకధారగా స్రవిస్తున్నయ్. ఇక తన చిట్టి 'బుజ్జి'గతేమిటి? అమాయకురాలు తన్నంతగా ప్రేమిస్తున్న సీతగతేమిటి? తను లేకపోతే అది ఒక్కక్షణం బ్రతకలేదే అల్లాంటిది తనని శాశ్వతంగా వదిలిపెట్టే పరిస్థితివస్తుందేమో. ఈఆలోచన ప్రవేశించేసరికి అతనికి పూర్తిగా మతి చెడిపోయింది. మృత్యుదేవత తన యెదురుగా నుంచుని వికటాట్టహాసంచేస్తూ, వాడిగా వున్న గోళ్లు చూపిస్తూ, చేతులు భయంకరంగా తిప్పుతూ తనమీదికే వస్తూన్నట్లు కనిపించిం దతనికి. వెంటనే భయంతో కేకేశాడు, "బుజ్జీ! సీతా! అమ్మా! అని ఖంగారుగా. గాభరాగా అందరూ పరుగెత్తుకొచ్చా రక్కడికి. బుజ్జి ఒళ్లో కూర్చోబోయింది. "వెళ్లు తల్లీ! వెళ్లిపో, అమ్మదగ్గిరే వుండు. ఇంక నా దగ్గరికి రాకు" అని దింపేశాడు. సీత దగ్గరగా రాబోయింది. "వెళ్లు, సీతా, ఇవ్వాళనుంచి నాదగ్గిరికి రాకు. దూరంగా వుండు." అన్నాడు. సీత బిత్తరపోయింది. ప్రాణం లేనిదానిలా అయిపోయింది. "అదేమిటండీ మీ రీ లోకంలోనే వుండి మాట్లాడుతున్నారా?" అంది సీత అమాయకంగా. తన మృత్యువు నూహించుకుంటూ ఆవేపే చూస్తున్న గోపాలం దృష్టి మరల్చకుండా మళ్లీ అన్నాడు. ఆఁ. ఇవాల్టి కీలోకంలోనే వున్నాను. రేపుమాత్రం యీ లోకంలో వుంటానని నిశ్చయమేమిటి?" ఈమాట వినంగానే సీతగొంతు గాద్గదిక మయింది.

"ఏమిటీ మీరంతా యివ్వాళ యిల్లా మాట్లాడుతున్నారు. దేన్నలా వెర్రిగా చూస్తున్నారు? నాకేసి ఒక్కసారి చూడండి. నేను - మీ సీతని."

సీతకి యేడుపు ఆగటంలేదు. అత నల్లా చూస్తూనే అన్నాడు. "అవును. నాకు తెలుసు. నువ్వు చెప్పక్కర్లేదు. నువ్వు సీతవనీ తెలుసు, రేపటికి నువ్వు 'పూర్వసువాసి"నని పిలవబడతావనీ తెలుసు. బుజ్జి

సర్వోత్కృష్టమైన
"కానన్ దేవన్"
టీ మాత్రమే త్రాగండి
Kanan Devan Tea
KANAN DEVAN TEA
Quality Production
ఏజంట్లు: కర్నూలు, అనంతపురం, కడప & చిత్తూరుజిల్లాలకు
కె. ఎ. జోషి, అనంతపురం.
టోకు వ్యాపారస్తులకు విశేష సౌలభ్యము
వివరములకు నేడే వ్రాయండి.

తండ్రిలేని పిల్ల అవుతుందనికూడా తెలుసు అన్నాడు వెర్రిగా.

అంతా చూస్తూ కామమ్మ కంటికీ, మంటికీ యేకధారగా యేడవటంతప్ప యేం చేయలేకపోయింది. అలాగే కొయ్యబారినట్లయిపోయింది. సీత యేడుస్తూ అతని దగ్గరగా వచ్చి నుంచుంది.

దాంతో గోపాలం ఒక్క వెర్రికేక వేశాడు. 'ఏయ్! సీతా. నీక్కాదూ చెపుతూంట, నా దగ్గిరగా రాకు దూరంగా ఫో."

ఈ అరుపుతో సీత బిక్క చచ్చిపోయింది. కామమ్మగూడా సంజ్ఞ చేయడం చేత ఒక్క క్షణం అక్కడుండకుండా బుజ్జిని చంక నేసుకుని ప్రక్కగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది యేడుస్తూనే. కామమ్మ గోపాలాని కెదురుగా నుంచుంది.

గోపాలం తల్లితో అన్నాడు, "అమ్మా. సీత నీ కోడలు! బుజ్జి నీ మనమరాలు. వీళ్ళని యెలా చూసుకోవాలో నేను చెప్పనక్ఖర్లేదు"

కామమ్మ యింక వినలేకపోయింది. రెండు చేతుల్తోనూ గోపాలంనోరు మూసేసింది. గోపాలం యింక ఉండబట్టలేక అమ్మని గట్టిగా కవుగలించుకుని బావురుమన్నాడు చంటిపిల్లాడిలా. కామమ్మ కళ్లు యేకధారగా వర్షించినయ్. గోపాలం వళ్లు కాగిపోతోంది. ఆ గదిలోనే మంచంమీద పడుకోబెట్టింది గోపాలాన్ని. అమ్మని దగ్గరసా పిల్చాడు.

'అమ్మా! సీతని కేకలేశాను. కోప్పడ్డాను. అది యేడుస్తూ పోయింది. కోపం చేత అల్లా చేశా ననుకుంటుం దది. నువ్వు దాని కోపం రాకుండా చేస్తావా, అమ్మా?' "అన్నాడు బరువెక్కిన హృదయంతో" అల్లాగేనాయనా, సీత వట్టి అమాయకురాలు. కోపమంటే యేమిటో యెరగని ముగ్ధ. దానికి కోపం రాదు. అయినా నేను చెపుతాలే."

"నిజమేనమ్మా, దానికి కోపం రాదే. అది యెప్పుడూ మనసా నన్ను ప్రేమిస్తూందే. అమ్మా! అది ముద్దరాలమ్మా, ఇంకది యెల్లా బతుకుతుందే?" మళ్లీ గట్టిగా యేడ్చాడు గోపాలం.

"ఏడవకురా, బాబూ! అది చిన్నపిల్ల- అసలే భయస్తురాలు, గాభరాపడిపోతుంది. ఏడవకు. మళ్లీ దగ్గు యెక్కువవుతుందిరా నాన్నా" అని కామమ్మ యెంతో బతిమాలింతర్వాత గోపాలం గుండెలు చిక్కబట్టుకొన్నాడు. ఒక్కసారి అమానుషమైన దగ్గు వొచ్చి మనిషిని పీనుగను చేసి చారెడేసి రక్తాన్ని కక్కిస్తూంది. సీతకి పరిస్థితులన్నీ పూర్తిగా అవగాహన అయినై. ఆమెలో భయం అంతరించింది. బుజ్జినిమాత్రం దూరంగా వుంచి తనే స్వయంగా సేవ చెయ్యటం మొదలుపెట్టింది గోపాలానికి. డాక్టరు సీతని దగ్గరగా రావద్దన్నాడు. ఆతర్వాత కామమ్మే అంతా చూసుకుంటూ, రాముడ్నీ, సీతనీకూడా దగ్గరగా రానియ్యటంలేదు. బుజ్జిని మేడమీంచి కిందికసలు దింపడం లేదు.

ఒక రోజున కామమ్మ సీతతో అంది: "ఇదుగో, అమ్మాయ్, అనవసరంగా మనస్సులో యేమీ బాధపెట్టుకోవద్దు. అబ్బాయి కొచ్చిన ఫరవా యేమీన్నీ లేదు. వాడి సంగతి నేను చూసుకుంటాను. నువ్వుమాత్రం కిందికి దిగిరాకు, కావలిస్తే మన శాంతికోసం నువ్వూ రాముడూ పైన చీట్లాట ఆడుకోండి. అవసరమైనంత పనొస్తేనేగాని కిందికి దిగిరావద్దు." అని హెచ్చరించింది ఆతర్వాత రాముడితో గూడా చెప్పింది. "ఒరేయ్. వదిన కష్టమానం ధైర్యం చెపుతూండు. అది వట్టి జాలి మనిషి. బుజ్జీ, నువ్వూ, వదినా అవసరమైనంత పని ఒస్తేనేగాని మేడ దిగొద్దు. వదిన జాగర్త. అని సగం బాధ్యత రాముడిమీద పెట్టిం దావిడ. రోజూ డాక్టర్లొస్తున్నారు, పోతున్నారు. గోపాలం ఆరోగ్యంలో మార్పేమీ లేదు. సీతా, బుజ్జీ, రాముడూ యెవ్వళ్లూ మేడ దిగటంలేదు. మొదట్లో సీత యెంతో కుమిలి కుమిలి యేడ్చేది గోపాలం కోసం. భగవంతుణ్ణి యెన్నో విధాలుగా ప్రార్థించేది. తర్వాత్తర్వాత రాముడి బోధనలవల్ల, పేకముక్కలవల్ల సీత యిప్పుడు విచారాన్ని పూర్తిగా మరిచిపోగలుగుతోంది. ఇప్పుడు రాముడి మాటల్లోనూ, కళావరాసులోనూ మునిగిపోయింది సీత.

4

ఆ రోజున గోపాలం గొంతు బద్దలయేలా వస్తూంది దగ్గు. కామమ్మ కళ్ళల్లో నిరాశ ప్రతిబింబిస్తూంది. డాక్టర్ గంట గంటకీ యింజక్షన్లు యిస్తున్నాడు. మరో గంటలోపల వస్తాను. అబ్బాయిని జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి చూస్తూవుండండి. అని డాక్టరుగారు వెళ్లిపోయారు. గోపాలంకళ్లు తెరిచాడు. 'అమ్మా' అనగలిగాడు అతికష్టంమీద.

'ఏం నాన్నా' అంది నిద్రెరుగని తల్లి గుండె.

"సీత నోమాటు పిలుస్తావా"

"ఎందుకు నాయనా యిప్పుడు? పైన నిద్రోతోంది. నిద్రపోనీ. పన్నెండుగంటల వేళ పిలుస్తే బేజారు పడుతుంది."

"ఓమాటు చూడాలనుందే. బుజ్జి ఖులాసాగా ఆడుకుంటూందా?"

"ఆఁ. అంతా బాగున్నారు. నువ్వు కళ్లు మూసుకు పడుకో"

"ఊఁ. శాశ్వతంగా కళ్లుమూసుకుపడుకుంటాలే. ఒక్కసారి సీతని పిలువు"

ఈమాటు పిలవక తప్పింది కాదు. 'సీతా' అని కిందిమెట్టుదగ్గర్నుంచే పిలిచింది కామమ్మ. "ఏమత్తయ్యా" అని పైనుంచే జవాబు.

"అబ్బాయోమాటు రమ్మంటున్నాడు."

"ఇప్పుడు వీల్లేదత్తయ్యా. ఆట మంచి పట్టులో వుంది."

కామమ్మ ఆశ్చర్యపోయింది. అర్ధరాత్రి వేళ గూడా ఆట లేమిట్రా, పడుకోకుండానూ? ఒక్కమాటొచ్చి వెళ్లు, అబ్బాయి కలవరిస్తున్నాడు."అని గోపాలం వున్న గదిలోకెళ్ళింది.

"అబ్బబ్బ! చచ్చేవాళ్లు ఒక్కమాటు చావకూడదూ! బ్రతికున్నవాళ్లని గూడా చంపడం యెందుకో!" విసుక్కుంటూ అతి చికాకుతో మేడమెట్లు దిగింది ఈమాటలు గోపాలంచెవిని పడినయ్. "అవును, హాయిగా చచ్చిపోతాను నా మూలాన్ని మీ అందరికీ బాధెందుకూ" అనుకున్నాడు గోపాలం మనస్సులోనే. సీత గది గుమ్మంలో నుంచుంది.

"సీతా! బుజ్జి ఆడుకుంటూందా?"

"ఆఁ. హాయిగా - ఖులాసాగా ఆడుకుంటూంది. ఇప్పుడు దానిమీ దెందుకు? కళ్లు మూసుకు పడుకోండి." ఈ ముక్క సీతనోటంట రాగానే కామమ్మ నిర్జీవ ప్రతిమలా అయిపోయింది.

ఇంతలో పైమెట్టునుంచి రాముడు కేకేశాడు. "వదినా! చప్పున రావాలి. నీ రాణి బంతిని రాజు బంతేసి పట్టుకున్నా. చూసుకో!" అని గట్టిగా అరిచాడు.

ఇక అక్కడ ఒక్క క్షణం వుండకుండా వెళ్ళిపోయింది సీత. కామమ్మ మొహాన్ని కత్తివాటుకి నెత్తురుచుక్క లేదు.

గోపాలం అన్నాడు: "అమ్మా, వాడు రాముడూ - అది సీతాను. వాడు రాజు బంతేసి దాని రాణిబంతిని పట్టుకున్నాడు. ఆట కట్టడిపోయింది. అమ్మా, అది సీతే - వాడు రాముడు - రాముడేనమ్మా. రాణి బంతీ... రాజుబంతీ..." అంటుండగానే గోపాలం గొంతుని బ్రద్దలుచేసుకొని ఆ యిల్లు మారుమోగిపోయేలాగ ఉరుములాటి దగ్గు రావటమూ, ఆ దగ్గువెనకాలే, దోసిళ్లతో పోసినట్టు రక్తం నేలమీద పడిపోవటమూ ఒకసారే జరిగినయ్. మేడమీంచి వస్తూన్న కిలకిలల్లో కామమ్మ 'కెవ్వు'మని అరిచిన అరుపు యెవ్వరికీ వినపడలేదు.